

Energiegemeenschappen spelen een onmisbare rol in de energietransitie.

Voorstel amendementen op de Energiewet door Energie Samen

Inleiding

De energietransitie piept en kraakt, sociaal en technisch. De energietransitie in Nederland is tot nu gedreven door externe internationale en nationale politieke druk en subsidies, met veel lokale weerstand tot gevolg. Er ligt nu een kans om lokale gemeenschappen zelf in positie te brengen om hun eigen elektriciteit op te wekken voor eigen gebruik. Dat zal de omslag maken van externe druk naar een interne lokale kans en prikkel. Lokale burgers en bedrijven kunnen dankzij deze nieuwe positie zelf aan de slag gaan, hun gemeentebesturen overtuigen om meer lokale energie te ontwikkelen voor eigen gebruik die ze met de gemeenschap zullen delen tegen een stabiele eerlijke kostprijs. Dit zorgt voor een beter lokaal vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven. Die verandering van positie zal het kantelpunt worden in de energietransitie, technisch én sociaal. Daarom hebben energiegemeenschappen een onmisbare rol in de energietransitie. De kans om deze verandering teweeg te brengen ligt nu voor u.

Energie Samen, de koepel van Nederlandse energiecoöperaties, ziet de bijdragen van energiegemeenschappen als een noodzaak. De toevoeging van energiegemeenschappen als nieuwe (markt)spelers zorgt er om te beginnen voor dat de markt dynamischer, diverser, transparanter, eerlijker en democratischer wordt. De energiegemeenschappen dragen ook bij aan meer betrokkenheid en zeggenschap over steeds grotere opwekcapaciteit in Nederland. Door hun lokale karakter zijn energiegemeenschappen daarmee onder de juiste condities een potentiële oplossing voor het nijpende gebrek aan transportcapaciteit.

Willen we energiegemeenschappen in positie brengen dan moeten deze taken daadwerkelijk worden onderscheiden met andere marktactiviteiten en moeten ze daarvoor de ruimte krijgen om ze goed uit te kunnen voeren. Op Europees niveau is er voldoende erkenning voor hun potentie. Het begrip energiegemeenschap is nadrukkelijk bedoeld om burgers positie te geven in de energiemarkt en de mogelijkheid te creëren om hen te ondersteunen met verschillende maatregelen. De Europese Hernieuwbare Energierichtlijn en de Europese Elektriciteitsrichtlijn omschrijven energiegemeenschappen als een juridische entiteit waarvan het hoofddoel is het verschaffen van voordelen op milieu-, economisch of sociaal gebied aan haar aandeelhouders of leden, of aan de lokale gebieden waar zij actief zijn.

Het realiseren van winst is nadrukkelijk geen hoofddoel voor de energiegemeenschappen en ze zijn gericht op samenwerking in plaats van concurrentie. Energiegemeenschappen verschillen dus fundamenteel van andere marktpartijen in de energiemarkt. Om de door Europa gewenste positie in te nemen, hebben zij ondersteuning nodig. De ruimte om die te geven is er ook: de

Elektriciteitsrichtlijn draagt lidstaten weliswaar op 'een gelijk speelveld te creëren voor energiegemeenschappen van burgers (CEC)', maar de verplichtingen voor de lidstaten ten aanzien van de hernieuwbare energiegemeenschap (REC)¹ gaan een stuk verder: 'Lidstaten moeten bestaande belemmeringen evalueren en een faciliterend kader scheppen ter bevordering van REC's onder andere door onrechtvaardige regelgevende en administratieve belemmeringen actief weg te nemen'.

Daarnaast stelt de Hernieuwbare Energierichtlijn als eis dat lidstaten moeten zorgen voor eerlijke, evenredige en transparante procedures. Ook moeten ze instrumenten beschikbaar maken die de toegang tot financiering en informatie vergemakkelijken.

In de Nederlandse Energiewet lijkt dat nu een andere kant op te gaan. Er wordt een gelijk speelveld gecreëerd, waarbij alle regels voor alle marktspelers, inclusief energiegemeenschappen, dezelfde zijn. Gelijke regels voor ongelijke partijen zorgt voor een ongelijke positie. De energiegemeenschappen worden daardoor gereduceerd tot een van de vele actoren in de energiemarkt, wat het onmogelijk maakt om de positie in te nemen die de EU voor ogen heeft in de Europese markt.

Energie Samen constateert dat de specifieke positie die energiegemeenschappen nodig hebben en een duidelijk onderscheid tussen rollen en de specifieke activiteiten die ze uitvoeren niet wordt opgenomen in de verdere uitwerking van de Energiewet. Daarom doet Energie Samen hieronder een aantal voorstellen voor amendementen die ervoor gaan zorgen dat de energiegemeenschappen die nu al actief zijn zo snel mogelijk de ruimte en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om werkelijk positie in te nemen op de energiemarkt.

Onze nadrukkelijke oproep is om met de aanpassingen niet te wachten tot ná de invoering van de wet, maar direct de voorwaarden op te nemen waaronder energiegemeenschappen werkelijk kunnen bijdragen aan een ander, rechtvaardiger en duurzamer energiesysteem.

Siward Zomer
Voorzitter Energie Samen U.A.

¹ [RICHTLIJN \(EU\) 2018/ 2001 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD - van 11 december 2018 - ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen \(europa.eu\)](#). Artikel 22

Energie delen: een nieuw concept dat vraagt om regelgeving

Energie Samen vertegenwoordigt energiecoöperaties, die tot doel hebben om hun leden zeggenschap te geven over hun eigen energievoorziening. We zien de duurzame bronnen zon en wind als een gemeenschappelijk goed. Iedereen moet erover kunnen beschikken en democratisch zeggenschap hebben over de bijbehorende energie- en geldstromen.

We staan een nieuw energiesysteem voor dat ruimte biedt aan een coöperatief model voor een integrale, duurzame, collectieve en lokale energievoorziening: Local4Local. Daarin betaalt de eindgebruiker niet meer dan de kostprijs+ voor zijn energie, met geminimaliseerde impact op de lokale energie-infrastructuur. Energie delen is onderdeel van dit model: het lokaal delen van energie werpt een dam op tegen hoge en sterk wisselende energieprijzen; het zorgt voor extra investeringen in duurzame opwek door particulieren en maakt duurzame energie toegankelijk voor mensen voor wie energiearmoede dreigt.

Energie delen is daarom een sociaal-economisch concept, maar ook een concrete (en nieuwe) activiteit op de energiemarkt. Burgers – al of niet in een energiegemeenschap – krijgen hiermee het recht om, onafhankelijk van de markt, zelf opgewekte energie met elkaar uit te wisselen, tegen voorwaarden die ze onderling met elkaar afspreken, ongeacht bij welke energieleveranciers ze zitten. Dat klinkt eenvoudig, maar is het niet in de weerbarstige praktijk van de energiemarkt.

Nieuwe Europese regelgeving verplicht de lidstaten om energie delen op te nemen in de nationale wetgeving. In Nederland zal energie delen daarom een plek krijgen in de Energiewet. Energie Samen is van mening dat de rol van energiegemeenschappen en energiedelen als hun specifieke activiteit die ze uitvoeren dermate belangrijk is, dat er in de Energiewet een apart hoofdstuk moet worden opgenomen om de marktordening hiervoor goed te organiseren. De initiatiefgroep Lokale Energie (een groep van vier experts waaronder twee emeritus-hoogleraren recht) heeft een analyse gemaakt en een amendement opgesteld om dat nieuwe hoofdstuk op te nemen in de Energiewet. Het is opgenomen als tweede punt in de hieronder voorgestelde amendementen. Om energie delen als sociaaleconomisch concept mogelijk te maken, dienen echter alle amendementen opgenomen te worden.

Energie Samen heeft een position paper opgesteld, die duidelijk maakt wat de impact van energie delen op de energiemarkt is, en wat de voorwaarden zijn waaronder burgers en energiegemeenschappen energie zouden kunnen delen. Dit position paper geeft inzicht in de visie van Energie Samen op de wijze waarop energie delen ondersteund kan worden door de Nederlandse wetgeving.

Energie delen en energie leveren

Energie leveren en energie delen zijn twee verschillende dingen. Energie leveren wordt verzorgd door een energieleverancier voor een consument.

Energie delen is een concept geïntroduceerd in de Renewable Energy Directive II (REDII 2018) en uitgewerkt in de [Energy Market Design \(EMD\)](#) dat vanuit Europa wordt opgelegd aan de lidstaten. Het is “de uitwisseling van duurzaam opgewekte en gelijktijdig verbruikte elektriciteit tussen (groepen van) actieve afnemers.” Energie delen wordt uitgevoerd door een energiegemeenschap, gefaciliteerd door een energy sharing organiser (ESO). Het is een nieuwe activiteit, die zich verder zal ontwikkelen en die met nieuwe regelgeving moet worden gereguleerd en gefaciliteerd.

Voorgestelde amendementen Energiewet

I. Definitie hernieuwbare energiegemeenschap

Er zal rondom de definitie van energiegemeenschappen veel discussie ontstaan over wie nu wel of niet een energiegemeenschap is. Gezien de bedoeling om daadwerkelijk de burger een positie te geven moet de definitie niet mis te verstaan zijn. Onduidelijkheid zet de deur open voor misbruik. Het is daarom belangrijk dat de opbouw van de wetsartikelen duidelijk is en dat ze duidelijk maken dat een energiegemeenschap democratisch en autonoom is en dat sprake is van een open en vrijwillige deelname. Gezien de maatschappelijke rol (het bieden van milieuvoordelen of economische of sociale voordelen aan haar leden) die een hernieuwbare energiegemeenschap wordt toebedeeld en om het essentiële belang van zeggenschap voor leden over hun eigen energievoorzieningen te borgen, vinden we het noodzakelijk om het woord democratisch toe te voegen in de definitie. Democratisch betekent dat elk lid, aandeelhouder of vennoot 1 stem heeft.

In de Richtlijn vanuit ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (2018/2001) wordt de hernieuwbare energiegemeenschap gedefinieerd en die heeft een beschermde status volgens de Europese regels.

Zie: [DIRECTIVE \(EU\) 2018/ 2001 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL - of 11 December 2018 - on the promotion of the use of energy from renewable sources \(europa.eu\)](#)

In deze definitie wordt in lid a gesproken over "daadwerkelijk wordt gecontroleerd door aandeelhouders of leden". Dit borgt echter niet dat 1 lid 1 stem heeft. Daarom voegen we het woord democratisch toe in de definitie.

Dit staat nu in het wetsvoorstel:

energiegemeenschap: juridische entiteit die ten behoeve van haar leden, vennoten of aandeelhouders activiteiten op de energiemarkt verricht en als hoofddoel heeft het bieden van milieuvoordelen of economische of sociale voordelen aan haar leden, vennoten of aandeelhouders of aan de plaatselijke gebieden waar ze werkzaam is, en niet is gericht op het maken van winst.

In hoofdstuk 2 Energiemarkten, afdeling 2.1 Algemene bepalingen, artikel 2.4 voorwaarden energiegemeenschap, worden vervolgens eisen gesteld aan de statuten van een energiecoöperatie:

1. Een energiegemeenschap neemt in haar statuten, of, in geval van een personenvennootschap, in een overeenkomst, ten minste op dat:
 - a. de participatie in de energiegemeenschap open en vrijwillig is;
 - b. de leden, vennoten, of aandeelhouders het recht hebben de energiegemeenschap te verlaten; en
 - c. de feitelijke zeggenschap over de energiegemeenschap is gelegen bij leden, vennoten of aandeelhouders die natuurlijk personen, micro-ondernemingen, kleine ondernemingen of lokale autoriteiten zijn.

2. Een energiegemeenschap die hernieuwbare energieprojecten ontwikkelt, kan:
 - a. in aanvulling op het eerste lid, in de statuten of de overeenkomst opnemen dat de leden, vennoten of aandeelhouders van de energiegemeenschap enkel natuurlijk personen, lokale autoriteiten of micro-ondernemingen, kleine ondernemingen of middelgrote ondernemingen zijn; en
 - b. in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, de feitelijke zeggenschap over de energiegemeenschap bij die leden, vennoten of aandeelhouders van de rechtspersoon leggen, die in de nabije omgeving van de hernieuwbare-energieprojecten zijn gevestigd.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop een energiegemeenschap de zeggenschap, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, of het tweede lid, onderdeel b, inricht.

De definitie en de extra eisen borgen niet goed genoeg de visie dat Europa voor burgers heeft in de energiemarkt. De definitie moet helder en eenduidig zijn. Het extra artikel 2.4 moet geen extra invulling van de definitie zijn. De termen moeten in de definitie genoemd zijn. En de extra eisen rondom die termen worden opgenomen in artikel 2.4.

In de definitie valt ook het woord hernieuwbaar weg. In de Europese richtlijnen is de hernieuwbare energiegemeenschap een andere definitie als de energiegemeenschap van burgers. Aan de hernieuwbare energiegemeenschap worden voor de lidstaten extra plichten toegekend. Namelijk de plicht om een faciliterend kader te scheppen. Om die reden voegen wij het woord hernieuwbaar toe aan de definitie.

Amendementen

In Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen, **Artikel 1.1 begripsbepalingen** wordt de definitie van *energiegemeenschap* als volgt gewijzigd:

Hernieuwbare energiegemeenschap: juridische entiteit die gebaseerd is op open en vrijwillige deelname, autonoom en democratisch is en waarbij de feitelijke zeggenschap bij de vennoten, aandeelhouders of leden ligt, waarvan de aandeelhouders of leden natuurlijke personen, micro-ondernemingen, kleine ondernemingen, middelgrote ondernemingen, gemeenten, waterschappen, provincies of gemeenschappelijke regelingen zijn, die ten behoeve van haar leden, vennoten of aandeelhouders activiteiten op de energiemarkt verricht en als hoofddoel heeft het bieden van milieuvoordelen of economische of sociale voordelen aan haar leden, vennoten of aandeelhouders of aan de plaatselijke gebieden waar ze werkzaam is, en niet is gericht op het maken van winst;

In Hoofdstuk 2 Energiemarkten, afdeling 2.1 Algemene bepalingen, **Artikel 2.4 voorwaarden energiegemeenschap** worden eisen gesteld aan de statuten van een energiecoöperatie en wordt als volgt gewijzigd:

1. Een energiegemeenschap neemt in haar statuten, of, in geval van een personenvennootschap, in een overeenkomst, ten minste op dat:
 - a. de participatie in de energiegemeenschap open en vrijwillig is;
 - b. de leden, vennoten, of aandeelhouders het recht hebben de energiegemeenschap te verlaten; en
 - c. de feitelijke **democratische** zeggenschap over de energiegemeenschap is gelegen bij leden, vennoten of aandeelhouders die natuurlijk personen, micro-ondernemingen, kleine ondernemingen, **gemeenten, waterschappen, provincies of gemeenschappelijke regelingen** zijn.

2. Een energiegemeenschap die hernieuwbare energieprojecten ontwikkelt, kan:
 - a. in aanvulling op het eerste lid, in de statuten of de overeenkomst opnemen dat de leden, vennoten of aandeelhouders van de energiegemeenschap enkel natuurlijk personen, **gemeenten, waterschappen, provincies, gemeenschappelijke regelingen**, micro-ondernemingen, kleine ondernemingen of middelgrote ondernemingen zijn; en
 - b. in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, de feitelijke **democratische** zeggenschap over de energiegemeenschap bij die leden, vennoten of aandeelhouders van de rechtspersoon leggen, die in de nabije omgeving van de hernieuwbare-energieprojecten zijn gevestigd.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop een energiegemeenschap de feitelijke democratische zeggenschap, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, of het tweede lid, onderdeel b, inricht.

II. Energie delen

In het voorstel wordt de activiteit die een energiegemeenschap uitvoert niet opgenomen. Energiegemeenschappen zijn er voor alle mensen die bij elkaar wonen en werken. Die zelf opgewekte energie onderling kunnen delen binnen een energiegemeenschap, wat leidt tot een stabielere kostprijs, energiearmoede helpt te voorkomen en meer draagvlak creëert voor de energietransitie.

Het faciliteren daarvan in de wet is voor onze sector daarom noodzakelijk. De Hernieuwbare Energie Richtlijn geeft energiegemeenschappen het recht om hun eigen opgewekte energie onderling te delen. De aankomende European Market Design verplicht lidstaten om energie delen op te nemen in de wet. We stellen voor deze tekst nu integraal over te nemen in de energiewet en dit nu in eerste instantie mogelijk te maken voor energiegemeenschappen die ook leveren aan hun leden. Andere vormen van energiedelen (tussen individuen) of waar meerdere leveranciers betrokken zijn voor de levering vergen nieuwe marktafspraken met andere marktpartijen. Dit kan later bij de implementatie van de EMD.

De officiële definitie van energie delen in de **EMD**² is als volgt:

energie delen: Onder het delen van energie wordt verstaan het zelf verbruiken door actieve afnemers van hernieuwbare energie die ofwel

- a. offsite of on site tussen hen is opgewekt of opgeslagen door een installatie die zij geheel of gedeeltelijk bezitten, leasen of huren; of
- b. waarvan het recht kosteloos of tegen een prijs door een andere actieve afnemer aan hen is overgedragen.

Dit kan overgenomen worden in de Energiewet.

Amendementen

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen,

Artikel 1.1 begripsbepalingen wordt ingevoegd:

energie delen: Onder het delen van energie wordt verstaan het zelf verbruiken door actieve afnemers van hernieuwbare energie die ofwel

- a. die offsite of on site tussen hen is opgewekt of opgeslagen door een installatie die zij geheel of gedeeltelijk bezitten, leasen of huren; of
- b. waarvan het recht kosteloos of tegen een prijs door een andere actieve afnemer aan hen is overgedragen.

² [AG \(europa.eu\)](http://europa.eu)

Hoofdstuk 2 Energiemarkten, afdeling 2.1 Algemene bepalingen, artikel 2.4 voorwaarden energiegemeenschap, wordt na lid 3 ingevoegd:

Artikel 2.4. lid 4. energiegemeenschappen hebben het recht om binnen de hernieuwbare energiegemeenschap hernieuwbare energie te delen die is geproduceerd door actieve afnemers en/of door installaties die energiegemeenschappen geheel of gedeeltelijk bezitten, leasen of huren, met inachtneming van de andere vereisten van dit artikel.

III. Faciliterend kader voor energiegemeenschappen

De visie van Europa is dat burgers een duidelijke en actieve rol kunnen spelen in de energiemarkt. Door energiegemeenschappen enkel te definiëren zet de Nederlandse overheid de burger niet sterk in positie. De Nederlandse overheid laat ze net als alle andere partijen met andere marktpartijen concurreren met vrijwel dezelfde rechten en plichten. Dit creëert geen gelijk speelveld. Wanneer de Nederlandse overheid de burger in positie wil brengen om haar eigen rol te spelen in de markt zal ze deze actief op een andere manier moeten ondersteunen door energiegemeenschappen te faciliteren.

Half mei heeft minister Rob Jetten (Klimaat & Energie) zijn visie op burgerparticipatie naar de Tweede Kamer gestuurd, mede namens het ministerie van BZK. De visie en actieagenda van de ministers onderstreept het belang van burgerparticipatie, energiecoöperaties, local4local en 50% lokaal eigendom.

In de Renewable Energy Directive 2018/2001 artikel 22, lid 4 a t/m i staat dat lidstaten zorgen voor een kader om de ontwikkeling van gemeenschappen voor hernieuwbare energiegemeenschappen te bevorderen en te vergemakkelijken. We willen dat in de Energiewet dit faciliterend kader opgenomen wordt.

Zie: [DIRECTIVE \(EU\) 2018/ 2001 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL - of 11 December 2018 - on the promotion of the use of energy from renewable sources \(europa.eu\)](#)

In de laatste versie van de EMD is nog een toevoeging gedaan over “energy sharing”:

The Commission shall provide additional guidance to the Member States without increasing administrative burdens in order to facilitate a standardised approach with regard to renewable energy sharing and ensure a level playing field for renewable energy communities and citizen energy communities.

Zie: [AG \(europa.eu\)](#)

Er is duidelijk politieke wil om energiegemeenschappen te ondersteunen, echter is deze politieke wil afhankelijk van de politieke samenstelling van het kabinet. Dit kan zorgen voor een stilstand bij andere kabinetten waar Europa duidelijk een structurele lange termijn ondersteuning eist van lidstaten. Om die reden stellen we voor om het faciliterend kader op te nemen in de energiewet.

Amendementen

Hoofdstuk 2 Energiemarkten, afdeling 2.1., artikel 2.4, voorwaarden energiegemeenschap wordt ingevoegd:

Artikel 2.4

1. Ter bevordering van de ontwikkeling van hernieuwbare energiegemeenschappen, maakt de overheid samen met de sector vertegenwoordigende organisatie Energie Samen een actieplan met bijhorende financiële middelen, waarin tenminste is geborgd dat:
 - a. ongerechtvaardigde regelgevende en administratieve belemmeringen voor hernieuwbare energie worden weggenomen;
 - b. hernieuwbare-energiegemeenschappen die energie leveren of voorzien in aggregatie of andere commerciële energiediensten verstrekken, onderworpen zijn aan de bepalingen die gelden voor dergelijke activiteiten;
 - c. de betrokken distributiesysteembeheerder samenwerkt met hernieuwbare-energiegemeenschappen om overdrachten van energie binnen hernieuwbare-energiegemeenschappen te vergemakkelijken;
 - d. hernieuwbare-energiegemeenschappen onderworpen zijn aan eerlijke, evenredige en transparante procedures, waaronder registratie- en vergunningsprocedures, en nettarieven die de kosten weerspiegelen, evenals relevante tarieven, heffingen en belastingen, waarbij ervoor wordt gezorgd dat zij op passende, eerlijke en evenwichtige wijze bijdragen aan het delen van de totale kosten van het systeem, overeenkomstig een door de nationale bevoegde autoriteiten ontwikkelde transparante kosten-batenanalyse van decentrale energiebronnen;
 - e. hernieuwbare-energiegemeenschappen op niet-discriminerende wijze worden behandeld met betrekking tot hun activiteiten, rechten en verplichtingen als eindafnemers, producenten, leveranciers, distributiesysteembeheerders, of in een andere hoedanigheid van marktdeelnemer;
 - f. de deelname aan de hernieuwbare-energiegemeenschappen open staat voor alle consumenten, met inbegrip van huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens;
 - g. instrumenten om de toegang tot financiering en informatie te vergemakkelijken beschikbaar zijn;
 - h. steun voor regulering en capaciteitsopbouw wordt verstrekt aan overheidsinstanties voor het faciliteren en oprichten van hernieuwbare-energiegemeenschappen, en om die overheden te helpen rechtstreeks deel te nemen;
 - i. er regels zijn om de gelijke en niet-discriminerende behandeling te garanderen van afnemers die deelnemen aan de hernieuwbare-energiegemeenschappen;
 - j. er een gestandaardiseerde aanpak komt met betrekking tot het vergemakkelijken van het delen van hernieuwbare energie (en het verzekeren van een gelijk speelveld voor hernieuwbare energiegemeenschappen en energiegemeenschappen van burgers), op basis van de richtsnoeren van de EU.
2. Het actieplan is integraal onderdeel van de actualisering van de geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en voortgangsverslagen op grond van Verordening (EU) 2018/1999.

IV. Resultaatverplichting lokaal eigendom

Wij vinden dat er in de Energiewet een verplichting voor lokaal eigendom zou moeten worden opgenomen in samenhang met energiegemeenschappen en energie delen. Wanneer men burgers een stevige positie willen geven in de markt zou men burgers toegang tot collectieve productie moeten verschaffen. Daar is al een aanzet toe gemaakt in het Klimaatakkoord waarin staat dat in gebieden met mogelijkheden en ambities voor hernieuwbare opwekking, partijen gelijkwaardig samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie. Dit vertaalt zich in evenwichtige eigendomsverdeling in een gebied waarbij gestreefd wordt naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving (burgers en bedrijven).

Er is een behoefte ontstaan vanuit de politiek om een landelijke regeling te maken voor het bevorderen van 50% lokaal eigendom. Deze behoefte wordt ondersteund door verschillende lokale overheden en energiegemeenschappen. Door de onduidelijkheid wat nu wel en precies niet mag in het stimuleren ontstaan er discussies op lokaal niveau tussen de markt, bewoners en overheid. Dit leidt vaak tot vertraging in duurzame energieprojecten. Duidelijkheid en helderheid moet worden geboden. Een landelijke regeling die een resultaatverplichting geeft maakt aan overheden, markt en bewoners duidelijk wat er precies georganiseerd moet worden.

Lokaal eigendom valt in dit kader niet meer onder participatie en draagvlak, maar is nu een marktorderingsdiscussie is geworden. Marktordering valt binnen het juridische kader van de energiewet. Het rapport Juridische analyse landelijke regels financiële participatie bij hernieuwbare energieprojecten ³ analyseert hoe de eis van lokaal eigendom een dwingend karakter kan krijgen. Ze adviseert hierin om een resultaatverplichting in de elektriciteitswet of straks de energiewet op te nemen.

Het rapport adviseert om aan te geven wat er onder lokaal eigendom wordt verstaan en dat bij voorkeur wordt onderbouwd welke (rechts) personen tot de omgeving worden gerekend. Dit is persé niet gedefinieerd in het klimaatakkoord omdat dit een uitkomst moest zijn van het lokale proces met bewoners. De vraag wie zou er mee kunnen doen is een vraag die daar thuishoort en niet in onderhandelingen van het klimaatakkoord. Nu er een wettelijke basis wordt gesuggereerd die veel impact kan hebben is er wel een definitie nodig die echter nog genoeg vrijheid geeft.

Lokaal eigendom (zoals bedoeld in het klimaatakkoord): Lokaal eigendom betekent dat inwoners en ondernemers collectief (gedeeltelijk) eigenaar zijn van de installatie van een wind- of zonnepark, meestal in de vorm van een energie-, wijk- of dorpscoöperatie, en zeggenschap hebben over (de ontwikkeling van) het project, inclusief (een deel van) de opbrengsten.

³ Bakker, Graaf, Tolsma, Dieperink: Quickscan juridische analyse landelijke regels financiële participatie bij hernieuwbare energieprojecten (2023). Zie [Stimulering duurzame energieproductie | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#).

Verder kunnen we werken met de twee gedefinieerde termen energiegemeenschap en energie delen om onduidelijkheid van de implementatie te voorkomen.

Welke (rechts)personen behoren tot de lokale omgeving kan worden opgelost door te werken met de aangescherpte definitie van energiegemeenschap. Daarnaast kunnen normen verdere duidelijkheid geven over de organisatie van energiegemeenschappen. Gemeenten kunnen hiernaar verwijzen in de vergunningverlening.

Welke activiteit energiegemeenschappen uitvoeren kan worden opgelost door energie delen te definiëren in de energiewet. Ook aan deze activiteit kunnen normen gesteld worden over wat dit precies inhoudt en gemeenten kunnen hiernaar verwijzen.

Amendementen

Hoofdstuk 2 Overige bepalingen Energiemarkten, afdeling 2.6 Overige bepalingen wordt ingevoegd:

Paragraaf 2.6.3 Resultaatverplichting hernieuwbare opwekking op land

Artikel 2.67 resultaatverplichting lokaal eigendom

1. Bij de ontwikkeling van grootschalige wind en zon op land is er een resultaatverplichting van minimaal 50% lokaal eigendom door een hernieuwbare energiegemeenschap die energie deelt met haar leden, vennoten of aandeelhouders.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen mogelijkheden gecreëerd worden om van deze resultaatverplichting af te wijken door bevoegde gezagen.

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen,

Artikel 1.1 begripsbepalingen wordt ingevoegd:

lokaal eigendom: natuurlijke personen, micro-ondernemingen, kleine ondernemingen, middelgrote ondernemingen, gemeenten, waterschappen, provincies of gemeenschappelijke regelingen zijn collectief eigenaar van de installatie van een wind- of zonnepark, in de vorm van een energiegemeenschap- en hebben zeggenschap over (de ontwikkeling van) het project, inclusief (een deel van) de opbrengsten.